No. 1890 Zaterdag 3 April 1920. 37ste Jaargang

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

## PASCHEN.

Paschen, het hoogfeest der opstanding en der overwinning!

De Kerk heeft haar rouwgewaad afgelegd; zij heft het „Alleluja" aan; zij juicht bij de herdenking van de Verrijzenis des Heeren.

Christus zegepraal over dood en hel werd daarmede bezegeld, en de vijanden van Zijn naam en van Zijne leer moesten met beschaming hunne nederlaag erkennen. Die beschaming duurt voort tot op den dag van heden. Zij zal nimmer ophouden te bestaan. En geen feit heeft men dan ook in den loop der tijden met meer hardnekkigheid aangevochten en trachten te verdoezelen, dan het grootsche gebeuren der Verrijzenis.

Het was immer tevergeefs. De waarheid wijkt voor geen negatie of sofistiek. De werkelijkheid houdt stand tegenover elke poging, om ze te maken tot een voorwerp van verbeelding. Het woord van den Zaligmaker legt het zwijgen op aan alle drogredenen, aan alle ontkenningen, aan alle quasi-dichterlijke verklaringen ook, waarmee men de Opstanding tot een mythe heeft willen neerhalen. Voor de haters van den Christus was het feest der Verrijzenis steeds een oorzaak van ergernis en gramschap; voor ons, Christenen, zal het altoos blijven het hoogfeest der glorie, ons vrijwarend tegen moedeloosheid, ons bezielend met vreugde, ons vervullend met troost, zelfs te midden van den grootsten druk.

Zoo ook in dezen tijd, nu er zulk een stortvloed van ellende over de wereld gaat, en het schijnt, of alle grondslagen, waarop de Christelijke samenleving is gebouwd aan het wankelen zijn geraakt en op het punt ineen te storten. Nimmer misschien werd het Christendom op cynischer wijze verloochend dan in dezen tijd. Nimmer misschien openbaarde het verzet tegen den Verlosser der wereld en tegen Zijne Kerk zich woester en hartstochtelijker in draconische bepalingen en fanatieke handelingen. Nimmer schenen boosheid en geweld dichter haren triomf nabij. Maar Christus heerscht en regeert trots alles. Waar zooveel macht, die onbreekbaar scheen, in korten tijd ten val kwam, als weggevaagd voor den wind, blijft Zijn troon overeind staan, ongeschokt en onwrikbaar. Wij weten, dat geen stormen dien troon ooit zullen kunnen omverwerpen. En uit ons geloof in het wonderbare en roemrijke feit der Verrijzenis putten wij de kracht, om sterk te staan en niet te versagen tegenover de gevaren en bedreigingen, hoe zwaar en hoe geducht ze mogen wezen. Wie in Christus gelooft, en leeft naar Zijn leer, zal misschien met Hem en om Hem druk en vervolging hebben te ondergaan, maar dan ook zeker deelen in Zijn zegepraal. Daarentegen vermag de wereld niets, ten spijt van hare tijdelijke en schijnbare overwinningen. Ten slotte delft zij altijd weer het onderspit, blijkt altijd weer, na een langere of kortere periode van uiterlijke glans en grootheid, hare onmacht, en bevestigt zich telkens de waarheid van het woord, dat Christus niet alleen is de Verlosser, die onze zielen heeft vrijgekocht, maar dat Hij ook voor ons staatkundig, maatschappelijk en economisch leven het heil aan de wereld heeft gebracht.

Wanorde, oorlog, burgerkrijg, anarchie zijn de gevolgen, wanneer men, met Zijn Persoon, Zijn heil verwerpt en buiten Hem om het geluk zoekt, dat Hij reeds voor het tijdelijk leven is komen brengen aan de gevallen menschheid.

---

## Handelingen DER Eerste Kamer

OVER DE BEGROOTING VAN 1920 VAN CURAÇAO.

(*Zitting van 25 Februari 1920.*)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Kraus**: Mijnheer de Voorzitter: Aan de omstandigheid, dat ik behoor tot de weinige leden in deze Kamer, die althans een gedeelte van de kolonie Curaçao uit eigen aanschouwing kennen, moge ik de vrijheid ontleenen om bij deze begrooting eenige oogenblikken uw aandacht te vragen, meer in het bijzonder voor de Bovenwindsche eilanden, al heb ik daar ter plaatse nooit een voet aan wal gezet.

Zooals u weet, Mijnheer de Voorzitter, is Curaçao het voornaamste en ook het grootste eiland, dat zijn naam heeft gegeven aan deze kolonie. Dit zegt nog niet, niet, dat Curaçao een groot eiland is, want zijn oppervlak is weinig meer dan 550 K.M2., dit is een derde ongeveer van de provincie Utrecht, zoowat anderhalf maal Zuid-Beveland. Het behoort met Aruba en Bonaire, die resp. niet meer dan 165 K.M.2 en 335 K.M2. oppervlak hebben, tot de groep van de zoogenaamde Benedenwindsche eilanden, alle gelegen in de buurt van de Zuidamerikaansche kust.

Zeer veel noordelijker in de Caraïbische Zee liggen de drie zoogenaamde Bovenwindsche eilanden, die mede deel uitmaken van de kolonie Curaçao, en van nog minder omvang zijn dan de Benedenwindsche. Het grootste van die Bovenwindsche is St. Martin, waarvan het gedeelte, dat aan Nederland behoort, 46 K. M.2 oppervlak heeft, dus ongeveer zoo groot is als Vlieland, terwijl St. Eustatius (20 K.M.2) nog niet zoo groot is als Wieringen, en Saba (12 K.M2.) maar half zoo groot.

Den afstand tusschen deze beide groepen van eilanden is ongeveer 550 zeemijlen. Dat is, Mijnheer de Voorzitter, een afstand van belang, een afstand, te vergelijken met dien van Hoek van Holland naar Bergen in Noorwegen, of naar de Shetland-eilanden.

De gemeenschap tusschen beide groepen wordt onderhouden door een schoener, die eens in de maand heen en weer gaat. Bij gunstigen wind heeft deze acht dagen noodig voor een enkele reis. Doch het komt meermalen voor, dat hij twaalf of veerdagen onderweg is.

Er is dus uit den aard der zaak niet veel verkeer tusschen Bovenwindsche en Benedenwindsche eilanden mogelijk. Doch daar is ook geen behoefte aan. Er heerschen op deze beide, ver uit elkaar gelegen eilandengroepen verschillende zeden en gewoonten, er worden zelfs verschillende talen gesproken. Op Curaçao is, zooals u weet, Papiamentsch de gewone spreektaal van de lagere bevolking, op de Bovenwindsche eilanden is Engelsch algemeen. Men kan dus zeggen, dat beide groepen van eilanden zoo goed als geen belangengemeenschap hebben en dat zij eigenlijk niets met elkaar hebben uit te staan, dan alleen dit, Mijnheer de Voorzitter, dat zij administratief aan elkander gekoppeld zijn en bestuurd worden door een zelfden Gouverneur.

Als gevolg hiervan moeten begrootingsvoorstellen betreffende de Bovenwindsche eilanden behandeld worden door den Kolonialen Raad van Curaçao, alvorens naar het Plein te kunnen worden doorgezonden. Hierbij valt op te merken dat de leden van dien raad de Bovenwindsche Eilanden haast niet kennen. Het is toch een uitzondering als een hunner de 8- of 14-daagsche reis, een alleronaangenaamste tocht, met dien schoener naar St. Martin, naar Saba en naar St. Eustatius wel eens heeft meegemaakt. De Gouverneur doet dien tocht natuurlijk ook zelden of nooit. Dit kan reeds hieruit blijken, dat om den nieuwopgetreden Gouverneur in de gelegenheid te stellen op een behoorlijke manier, van Curaçao uit, een bezoek te brengen aan de Bovenwindsche eilanden, onlangs een oorlogsschip uit Nederland werd uitgezonden. Dit bezoek is, volgens de op Curaçao verschijnende bladen wel is waar door de bewoners der Bovenwindsche eilanden bijzonder op prijs gesteld, maar het zou natuurlijk een al te kostbare geschiedenis worden als het op gelijke wijze dikwijls werd herhaald.

Onder deze omstandigheden heeft het, zou men zeggen, geen zin om zaken, die de Bovenwindsche eilanden betreffen, door den Kolonialen Raad van Curaçao te laten behandelen. Daar wordt niets mee gewonnen; alleen tijdverlies kan er het gevolg van zijn; dringend noodige hervormingen worden er door vertraagd en belemmerd.

Geen wonder dan ook, Mijnheer de Voorzitter, dat de bewoners van de Bovenwindsche eilanden in den laatsten tijd met kracht en met klem aandringen op politieke onafhankelijkheid. Zij wenschen, dat het bestuur in directe verbinding kan treden met den Minister van Koloniën. Zij wenschen een eigen raad, gemeenteraad, kolonialen raad, zoo men wil, en de bevoegdheid om hun budget direct naar Holand te sturen.

In het blaadje *Day by Day*, dat op St. Martin verschijnt, vindt men dezen wensch herhaaldelijk uitgesproken. Men houdt op die eilanden lezingen over dit onderwerp, organiseert samenkomsten en geeft daar blijk van ontevreden stemming.

Het geldt hier, Mijnheer de Voorzitter, slechts een klein groepje Nederlanders, landgenooten die Engelsch spreken en Nederlandsch zoo goed als niet verstaan, maar zoolang wij er prijs op stellen, dat de Nederlandsche vlag op deze eilandjes waait, spreekt het toch wel vanzelf, dat wij ons niet onverschillig mogen betoonen voor wat er bij deze landgenooten omgaat, alsook dat wij er onze bestuurstaak naar behooren moeten vervullen. En nu komt het mij voor, Mijnheer de Voorzitter, dat hierin wel eens is te kort geschoten en dat dit voor een goed deel te wijten is aan onvoldoende voeling met het moederland. Er heerscht, naar ik uit goede bron verneem, op de Bovenwindsche eilanden bij tijden zooveel armoede, dat er menschen van honger sterven. En dat, Mijnheer de Voorzitter, in een tropisch klimaat en op een vruchtbaren bodem. De negers zijn er verpicht naar elders te trekken — veelal gaan ze naar San Domingo — om den kost te verdienen voor zich en hun gezin. Vaak blijven zij daar hangen, en als zij terugkomen, dan brengen ze meermalen ernstige ziekten mee, die zich onder de bevolking verspreiden.

Er heerscht vaak schromelijke willekeur jegens den minderen man. Recht wordt gesproken naar Nederlandsche wetboeken, waarvan geen Engelsche vertaling is, en werd, tot voor kort, slechts te hooi en te gras gedaan door een omgaand rechter, die met den schoener uit Curaçao moest overkomen. Gelukkig dat hierin althans verbetering zal worden gebracht, waarvoor het groepje menschen, dat op de Bovenwindschen eilanden woont, den Minister hartelijk dankbaar is.



Als ik mij nu verder bepaal, Mijnheer de Voorzittet, tot het eilandje St. Martin, dan valt op te merken, dat de landbouw daar verschrikkelijk verwaarloosd is. Dit is voor een groot deel het gevolg daarvan, dat de grond grootendeels toebehoort aan enkele families, die groote uitgestrektheden braak laten liggen. Hiertegen moeten maatregelen worden genomen. opdat de kleine man een eigen landje te bebouwen kan krijgen.

Met groote voldoening heb ik dan ook uit de Memorie van Antwoord gezien, dat onlangs voor dat doel, ik meen op initiatief van den nieuwen gezaghebber, een landgoed is aangekocht, en ik hoop dat men zoo noodig in die richting voort zal gaan. Ook zag ik met genoegen, Mijnheer de Voorzitter, dat aan den in het Voorloopig Verslag uitgesproken wensch, om de zoo noodige voorlichting te geven op landbouwkundig gebied, door uitzending van een practisch onderlegd deskundige, zal worden voldaan.

Producten van uitvoer heeft St. Martin tot dusver niet anders dan zout. Sedert eeuwen wordt dit gewonnen door natuurlijke verdamping. Vooral in vroegere jaren vonden vele negerfamilies in dit bedrijf een matig bestaan. In dien tijd was het zoutrapen vrij. Het geschiedde heel primitief en met wisselvallige opbrengst. Met de goede bedoeling om daaraan een einde te maken en opdat door het aanleggen van doelmatige werken een geregelde jaarlijksche oogst van zout zou kunnen worden verkregen, dus ook om de bevolking geregeld werk te kunnen verschaffen, heeft men in 1859 aan de Maatschappij tot zoutwinning op het eiland St. Martin concessie verleend voor den tijd van 80 jaar, onder voorwaarde. dat al haar eigendommen in 1939 aan het Gouvernement zouden overgaan. Inmiddels zijn eenige jaren geleden, alle aandeelen dier maatschappij, ik meen voor een luttel bedrag van f 25 000, door een particulier opgekocht, waarna de kunstwerken van de oorspronkelijke maatschappij hem in bruikleen zijn afgestaan. Deze particulier exploiteert nu de zoutpannen, maar kan, naar het schijnt, aan het onderhoud van de werken niet het noodige ten koste leggen, hetgeen wellicht ook hieraan is toe te schrijven, dat hij voor het zout niet altijd voldoenden afzet heeft. Er is tegenwoordig reeds zoo goed als niets meer van die werken over, zoodat het zoutwinnen thans feitelijk weer op denzelfden primitieven voet plaats heeft als vroeger, toen het bedrijf voor iedereen openstond. Van een meer geregelde werkverschaffing, zooals men zich die bij het uitgeven van de concessie had voorgesteld, is niets terechtgekomen en wat het Gouvernement over een kleine 20 jaar in handen zal krijgen, is dan volkomen waardeloos.

Er is daarom in ons Voorloopig Verslag aan den Minister de vraag gericht, of Zijn Excellentie geen middelen zou willen beramen om in dezen stand van zaken verbetering te brengen en het verheugt mij, dat de Minister ons antwoordde, dat hij, aan de hand van een ambtelijk verslag over de zoutnijverheid op St. Martin, hetwelk hij nog te gemoet ziet, gaarne overwegen zal, of van bestuurswege maatregelen kunnen worden genomen om het zoutgaren meer ten voordeele van de bevolking te doen strekken. Toevallig is mij bekend. Mijnheer de Voorzitter, dat zoodanig verslag reeds aan den Gouverneur van Curaçao is uitgebracht en ik wil hopen dat de amtelijke weg, volgens welken het den Minister zal bereiken, dezen keer niet al te lang mag zijn.

Er is, Mijheer de Voorzitter, met betrekking tot deze eilandengroep nog een enkel punt, waarop ik de aandacht wil vestigen, en wel het onderwijs.

Zooals reeds gezegd, men spreekt er Engelsch, dezelfde taal van de naburige eilanden en kusten. Nu bestond er een verordening, die verplichtte om het Hollandsch als voertaal bij het het onderwijs te bezigen. Daar kwam natuurlijk niets van terecht. Het resultaat van zulk onderwijs is dan ook allerdroevigst geweest. Na de schooljaren konden de kinderen geen van beide talen voldoende goed en, als de jongens hun leertijd hebben volbracht en naar de naburige eilanden gaan, zijn zij hoogstens geschikt voor liftjongen of iets dergelijks.

Ik heb er vroeger van deze plaats reeds op gewezen en ook de heer van Kol heeft het, meen ik, eenige malen gedaan, dat het een vergrijp is tegenover onze Engelsch sprekende landgenooten om ter wille van een hersenschim, uit naar het mij voorkomt misplaatst chauvinisme, het nut-

tig effect van de school zoo ontzaglijk te verkleinen. Dat men den kinderen Hollandsch wil leeren, laat ik gaan. Maar men doe het dan enkel in de hoogste klassen en stelle onze moeilijke taal niet verplichtend van den aanvang af.

Er bestaat gelukkig uitzicht dat hierin verandering komt. Krachtens art. 14 van een gewijzigd ontwerpverordening — zoo lezen wij in de Memorie van Antwoord — zal het onderwijs op de Bovenwindsche eilanden in het Engelsch en in het Nederlandsch worden gegeven. Inderdaad lezen wij in dat artikel: Op de openbare en de geldelijk gesteunde bijzondere scholen der Benedenwindsche eilanden der kolonie wordt het onderwijs in het Nederlandsch, op die der Bovenwindsche eilanden der kolonie in het Enhelsch en het Nederlandsch gegeven.

Dit, Mijnheer de Voorzitter, zal inderdaad een stap tot den vrede zijn, althans wanneer, naar ik vertrouw, deze bepaling zóó mag worden opgevat, dat voortaan aan het oordeel van den onderwijzer of van den gezaghebber zal worden overgelaten, welke taal als voertaal bij het onderwijs, bepaaldelijk in de lagere klassen, moet dienst doen. Het spreekt vanzelf, dat bij de keuze van den onderwijzer er op moet worden gelet dat hij voldoende Engelsch kent om gewoon onderwijs in die taal te kunnen geven.

En nu kom ik ten slotte nog even terug, Mijnheer de Voorzitter, op den wensch der bevolking van de Bovenwindsche eilanden om meer zelfstandigheid. Zooals ik reeds zeide, voelt zij het als een grief — en drie grief zal u begrijpelijk zijn geworden, nu ik heb aangestipt, hoeveel er nog te verbeteren valt: — dat zij van Curaçao uit wordt geregeerd, en de Koloniale Raad van Curaçao, die met haar belangen niet vertrouwd is en niet vertrouwd kan zijn, al haar aangelegenheden moet behandelen. Zij wenscht haar belangen rechtstreeks aan den Minister te kunnen voordragen, haar bezwaren direct aan Zijn Excellentie te doen kennen, verwachtende dat aldus veel tijd kan worden gewonnen en veel noodige hervormingen eerder tot stand zullen komen.

Nu zegt de Minister, naar aanleiding van een opmerking in ons Voorloopig Verslag, in zijn Memorie van Antwoord:

„Bij de overweging van de vraag of het gewenscht is in het bestuur der kolonie eene administratieve scheiding tot stand te brengen in dien zin, dat voor de Bovenwindsche eilandengroep een rechtstreeks onder het opperbestuur staand Gouverneur wordt aangesteld, dient rekening te worden gehouden met de zeer aanzienlijke kosten, die zulk een maatregel zou medebrengen en met het gering aantal inwoners dier eilanden. Er zouden dan ook wel zeer dringende redenen moeten worden aangevoerd om zulk een maatregel aannemelijk te maken."

Wel, Mijnheer de Voorzitter, dat bij alle te nemen maatregelen en dus ook bij dezen met het gering aantal inwoners en met de betrekkelijk geringe beteekenis dezer eilandengroep moet worden rekening gehouden. daarmede ben ik het volkomen eens. Ik heb die geringe beteekenis reeds met voordracht laten spreken, door de uitgestrektheid van de eilanden te noemen. Wellicht spreekt zij nog sterker uit het aantal inwoners. Welnu, de groep van de Benedenwindsche eilanden. waartoe Curaçao behoort telt 50.000 inwoners; de Bovenwindsche eilanden — het Fransche deel van St. Martin er buiten gerekend — tellen te zamen niet meer dan 6.000 zielen, niet meer dus dan Woerden, Boskoop en dergelijke gemeenten van ons vaderland. Ik heb die geringe beteekenis van de kolonie Curaçao in het algemeen expres naar voren gebracht, om bij voorbaat te waarschuwen tegen alle maatregelen, deze kolonie betreffende, waaraan geldelijke offers van veel beteekenis zouden zijn verbonden. Ik denk bijv. aan grootsche havenplannen, die in de lucht mochten zitten, niet alleen voor Curaçao, maar ook voor de andere eilanden, zooals St. Martin, waar men een omvangrijke havenstudie op touw heeft gezet en waarop in 'sMinisters Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer wordt gedoeld. Ik wil de Re eering dus allerminst drijven tot uitgaven, die buiten verhouding zouden staan tot de beteekenis van de streken, waar het hier om gaat, buiten verhouding tot de belangen, die er door zouden worden gediend. Ik dring er dus allerminst op aan, dat voor de Bovenwindsche eilanden, in de plaats van den tegenwoordigen gezaghebber — naar de Minister in zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer verzekerde, een met zorg gekozen persoon en die daar inderdaad de rechte man op de rechte plaats schijnt te zijn, — een Gouverneur zou worden benoemd met een hoog inkomen. Neen, Mijnheer de Voorzitter, men late den bestuurder van een bevolking van zes duizend zielen eenvoudig gezaghebber blijven. De titel is mooi genoeg. Alle grootdoenerij is hier uit den booze. Maar als men dit slechts in het oog houdt, dan kan ik niet inzien, Mijnheer de Voorzitter, welke aanzienlijke kosten — zéér aanzienlijke kosten, zegt de Memorie van Antwoord — verbonden zouden zijn aan een maatregel, die voornamelijk ten doel moet hebben het bevorderen van een spoedige afdoening van zaken. En dit zou, dunkt mij, ten deele reeds kunnen worden bereikt als men den Kolonialen Raad eenvoudig uitschakelde bij aangelegenheden, die uitsluitend de Bovenwindsche eilanden raken.

Ik moge mij dus veroorloven tot den Minister het verzoek te richten nog eens rustig te willen overwegen, of er inderdaad geen zeer dringende redenen door mij zijn aangevoerd om een dergelijken maatregel aannemelijk te maken en daarmede aan een billijk verlangen van de bevolking der Bovenwindsche eilanden te gemoet te komen.

De heer **van Kol**: Mijnheer de Voorzitter! Toen de heer Kraus begon te wijzen op de kleine oppervlakte van Curaçao, vreesde ik, dat hij tot een conclusie zou komen, die ik niet zou hebben toegejuicht. Dat de kolonie klein is, mag ons immers niet weerhouden om onzen plicht te vervullen. Er zijn trouwens mogendheden, die voor deze kleine eilanden millioenen zouden over hebben, al zou ik een dergelijke handelstransactie van de hand willen wijzen. Dezelfde geachte afgevaardigde, die er op wees dat een van onze Zeeuwsche eilanden de dubbele oppervlakte heeft, wilde toch een klein deel der kolonie rechtstreeks onder Nederlandsch bestuur brengen. De conclusie van den geachten afgevaardigden heeft mij volkomen gerustgesteld. Zoo lang de Nederlandsche vlag boven deze eilanden waait, zeide hij, mogen zij ons niet onverschillig laten, hebben wij een taak te vervullen, moeten wij den minderen man beschermen tegen willekeur.

Ik begrijp, al moet ik het betreuren dat de Minister voor de meer gewichtige koloniën een groot deel van zijn tijd zal moeten beschikbaar stellen. Toch verdienen ook deze kleine eilanden ten volle zijn belangstelling. Ik wensch thans slechts de aandacht van Zijn Excellentie te vestigen op enkele punten, om ook van deze plaats een beroep te doen op de medewerking van den tegenwoordigen Gouverneur, een man, dien ik het voorrecht heb gehad gedurende zijn Indische loopbaan te leeren kennen, iemand van doortastend, onbevooroordeeld, deskundig beleid.

Wat het onderwijs betreft, ook hier de opmerking dat bespreking achterwege kan blijven, nu een wetsontwerp tot gelijkstelling van het bijonder onderwijs in voorbereiding is. Ik zou hierover dan ook geen woord hebben gesproken, indien niet de heer Kraus gewezen had op iets, waartegen ik meermalen ben ingegaan, den dwazen eisch dat men de bevolking van de Bovenwindsche Eilanden, wier omgangstaal Engelsch is en die Engelsch sprekende hun brood moeten verdienen, lastig valt met den voor hen zoo moeilijk aan te leeren, Nederlandsche taal. Met den geachten afvaardigde ben ik van meening, dat wij niet op een dergelijke wijze hersenschimmen moeten najagen.

Bij het bezoldigingsstelsel hebben wij den kapstok aller kapstokken. Suriname wordt uitgesteld; voor Oost-Indië is bij den Volkraad een regeling in bespreking geweest. Nu wil de Minister allereerst de herziening van het bezoldigingsstelsel in Oost-Indië en Suriname afwachten, en dan nagaan wat voor Curaçao moet geschieden. De nood is echter dringend en dat wachten duurt wat al te lang.

In de Memorie van Antwoord heb ik verschillende antwoorden gekregen op in het Voorloopig Verslag gemaakte opmerkingen, waarvan ik de juistheid eenigszins moet in twijfel trekken. Zoo lezen wij op bladz. 6 van de Memorie van Antwoord, dat de haven van Aruba, in haar huidigen toestand, zoolang men haar niet afdoende wil verbeteren, geen behoefte heeft aan een sleepboot. De heeren die dat geschreven hebben, zijn met de plaatselijke toestanden blijkbaar niet bekend. Ik heb zelf medegemaakt in een grooten schoener; dat wij uren moesten blijven liggen de ingang vormt immers een uiterst moeilijke bocht, met een nauwe vaargeul. Zoolang men die haven in de Paardenbaai uit zuinigheid niet in goeden staat wil brengen, moet men zich dus de luttele uitgave getroosten van een motor om groote schoeners binnen te brengen.

Omtrent het plaatsje Marypoint op Saba, een vrijwel onbereikbaar punt, zegt de Memorie van Antwoord, dat het „wat afgelegen is". Maar wat lezen wij nu in de Amigoe van 3 Januari? Dat de Gouverneur, die een energiek man is, die niet tegen vermoeienissen opziet, daarheen een reis heeft gemaakt, en daartoe „een zeer moeilijken en halsbrekenden tocht heeft moeten maken." Zou het inderdaad zoo onmogelijk zijn om deze menschen te bewegen, een meer toegankelijk oord te gaan bewonen? In Oost-Indië heeft men het herhaaldelijk gedaan met geheele dessa's; de Memorie van Antwoord kan dus niet zeggen, dat er moeilijke maatregelen voor noodig zijn.

Het antwoord van den Minister op de door mij gestelde vraag om de voornaamste industrie van de eilanden, de hoedenvlechterij, van grondstofien te voorzien, heb ik met wrevel gelezen.

Op bladz. 23 van het *Koloniaal Verslag* van 1919 lezen wij, dat het bedrijf buitengewoon groote vorderingen maakt op het gebied der techniek; de afwerking der hoeden is belangrijk verbeterd. Klachten daarover werden zelden vernomen. Het aantal vlechtsters nam aanmerkelijk toe. Op Bonaire is voornamelijk in het dorpje Rincon het bedrijf vooruitgegaan, en ook te Simsonbaai St. Martin neemt het bedrijf een groote vlucht. Het geheele bedrijf zal ongetwijfeld nog hooger vlucht nemen zoodra de tijdsomstandigheden zijn verbeterd.

„Te Bottom op Saba is in de maand Maart een vlechtleergang geopend, aan het hoofd waarvan een theoretisch en prachtisch goed onderlegde vlechtster werd geplaatst. In betrekkelijk korten tijd werden uitkomsten verkregen, die grond geven voor de verwachting, dat het bedrijf op dit eiland algemeen zal worden beoefend."

Wij hebben hier dus te doen met een ware volksindustrie, waarin de vrouwen, zij het een schamel bestaan, dan toch eenig middel vinden om iets bij te verdienen. Zij neemt een groote vlucht op alle eilanden, en nu zorgt de Regeering niets eens — en zij is sedert jaren en jaren van deze plaats gewaarschuwd — dat aan de industrie de noodige grondstoffen worden verschaft. Op het oogenblik is de hoeveelheid te gering, de qualiteit allerellendigst; het stroo slecht en gevlekt, door de brosheid gaat vaak 50 pct verloren.

Op 29 October heb ik een vraag gesteld, het antwoord was een verwijzing naar het *Koloniaal Verslag* van 1918, terwijl mijn vraag betrof den toestand in October 1919 en het *Koloniaal Verslag* van 1918 wijst op de toestanden van bijna twee jaar vroeger.

In het *Koloniaal Verslag* sprak een bevoegd schrijver over West-Indië van „een gekken indruk", dien het antwoord van de Regeering gemaakt heeft, De *Amigoe* van 3 Januari noemt het antwoord kortweg onjuist. Het blijkt, dat op tal van plaatsen die industrie zich steeds meer ontwikkelt, dus de behoefte aan vlechtstroo dagelijks toeneemt. Suriname, dat eigenlijk verplicht was voldoende in de behoefte aan stroo te voorzien, voorziet daarin slechts in uiterst geringe mate, en nu men den bekenden palm, die dat stroo levert, daar heeft aangeplant, houdt men het stroo meestal zelf voor de eigen industrie.

Het gevolg daarvan is, dat de vrouwen, het zijn er eenige duizenden (1916 reeds niet minder dan 8520 van de 30,780 mannen en vrouwen in de kolonie, die een beroep uitoefenden), een deel, het voornaamste deel van haar karige bijverdiensten moeten missen. In Aruba heerscht thans nijpende armoede en in het zooeven genoemde Rincon is door gebrek aan stroo de vlechtnijverheid — op wier vooruitgang men zich in hei verslag beroept — stop gezet.

Een andere industrie, welke evenals de hoedenvlechtnijverheid, waarvan ik met genoegen bedenk, dat die — nadat er jaren geleden reeds op is aangedrongen — ten slotte in het leven is geroepen en die ook, al zij het op bescheiden schaal, aan enkele duizenden menschen een behoorlijk inkomen verschaft, is de struisvogelteelt. Wij hebben het struisvogelpark Albertina. Dit heeft een moeilijken tijd doorgemaakt; uit Amerika werd geen voedsel aangevoerd en men heeft zich moeten behelpen met voedsel, dat feitelijk voor die vogels niet geschikt was; maar het bewijs is geleverd, dat het klimaat te Curaçao zoo gunstig is, dat de vogels die zware proef hebben doorstaan. Het kapitaal van die onderneming is echter uitgeput en dit bedrijf kon zulk een goede bron van welvaart voor de bevolking worden. Naast geiten en schapen kunnen tal van kleine lieden daar struisvogels telen, waardoor zij op een bruto opbrengst kunnen rekenen van gemiddeld f 150 per vogel, voor dat land een heel kapitaal, per jaar.

De Regeering heeft met ruime hand zonder zelfs al te strenge contrôle er op uit te oefenen en terwijl de toekomst zeer wisselvallig was, f 75.000 voorschot gegeven aan de „Cultuurmaatschappij der Ned. Antillen". Hier hebben wij te doen met een groot, meer algemeen volksbelang dan bij cultuurmaatschappij op de Antillen, waarbij voornamelijk een luttel aantal aandeelhouders gemoeid waren en er voordeel bij hadden.

Ik hoop, dat de Minister, doch dan wat milder dan in de Memorie van Antwoord doorschemert, dat struisvogelpark Albertina door subsidie of renteloos voorschot zal willen steunen.

Hier ook weer een klacht over de volksgezondheid, oofschoon minder scherp dan zij voor Suriname moest luiden.

Wij zijn in Curaçao immers op den goeden weg en het is gelukkig te achten, dat, doordat de Minister in dit opzicht niet al te zuinig is geweest, een kracht als dr. Waterman en diens echtgenoote niet zal verloren gaan en hij zijn kracht aan deze taak zal blijven wijden.

De organisatie van dezen dienst is een voorbeeld voor vele andere koloniën. Er kan dus goed werk verricht worden, indien men slechts er voor zorgt, dat deze dienst over de noodige geldmiddelen kan beschikken.

Wat leerde nu de ervaring? Dat het voornaamste om het volk gezond te houden is: zorg voor den afvoer van faecaliën en voor goed drinkwater. Nu is er reeds lang op aangedrongen, om bij de haven te Willemstad een goede waterleiding te maken en een onderzoek zal men althans instellen; doch elders? Ook daar is dat dringend noodig, doch stuit dit alweder af op het „kostenbezwaar" (Memorie van Antwoord bladz. 6). Voor de tuberculose, waarvoor het negerras bijzonder vatbaar is, een groot kwaad, waardoor het volk kwijnt en die voor velen ontijdigen dood ten gevolge heeft, wordt maar zeer weinig of niets gedaan en de Minister kan hieromtrent geen bevredigend antwoord geven.

Tegen trachoom, op de Bovenwindsche eilanden, een groot gedeelte der bevolking lijdt daaraan, worden eindelijk maatregelen „voorbereid". Een verbetering, het moet erkend worden, aanvankelijk met gunstig resultaat, valt waar te nemen in het optreden tegen de geslachtsziekten. Deze komen veel voor, vooral onder de militairen, maar ook onder de bewoners van alle eilanden. Een groot gedeelte van de bevolking der krankzinnigengestichten wijt zijn verblijf aldaar aan de lues en den alcohol. De besmetting is thans strafbaar gesteld, wat in Nederland, naar ik hoop, volgens de beloften van den Minister van Justitie, navolging zal vinden. Nu blijkt, dat bij de behandeling van geheime ziekten, waarvoor de meeste lijders zich schamen, de medewerking van de bevolking in voldoende mate wordt verkregen.

Op St. Eustatius is een ziekenhuis dringend noodig, maar het is er niet. De zieken moeten verpleegd worden in woningen, die feitelijk krotten zijn en waar een zieke geen behoorlijke verpleging kan vinden. Zij gaan dan dikwijls in primitieve barkassen langs een moeilijke zee naar St. Martin, of Kitts of andere eilanden.

De politie, die recht heeft op vrije geneeskundige behandeling kan men geen onderdak verschaffen. Trachoom en geslachtsziekten nemen sterk op St. Eustatius toe. Mag dan voor een ernstige koloniale Mogendheid een uitgaaf van f 15.000 beschouwd worden als een „kostenbezwaar?"

De grondslagen zijn voor Curaçao gelegd voor een rustige ontwikkeling, maar de middelen moeten er voor verschaft worden en het „kostenbezwaar mag dan niet langer zulk opgeld doen.

Ik wil er nog even de aandacht van den Minister op vestigen, dat er blijkens *De Vrijmoedige* van 6 November 1919 een soort watersalamander, een kleine kikker, bestaat — op Curaçao sapoe genoemd —, die vliegen en muskieten in verrassende hoeveelheden verslindt. Ik hoop, dat men, zooals de Minister heeft toegezegd, zal nagaan of men hier niet een middel heeft om uit te roeien de vliegen en muskieten, de voornaamste verspreiders van besmettelijke ziekten in de tropen.

Zeer luchthartig is de Memorie van Antwoord behandeld de quaestie van de emigratie. Er was gevraagd, of de emigratie niet ietwat tegengegaan zou kunnen worden, aangezien thans velen de eilanden verlaten, maar in de Memorie van Antwoord wordt naar aanleiding daarvan gezegd, dat die emigratie „niet onrustbarend" is. Volgens het *Koloniaal Verslag* van een jaar geleden was de emigratie echter van ernstigen aard, en volgens de mij geworden berichten is het nu nog veel erger geworden.

In het *Koloniaal Verslag* lees ik, dat van Curaçao 337 personen vertrokken naar Cuba, uit Bonaire 178 naar Venezuela, uit Saba had men geen cijfers maar vertrokken velen.

Wat die emigratie beteekend, wil ik eens voor een enkel eiland, Aruba, uitrekenen.

Volgens het *Koloniaal Verslag* gingen van dat eiland 700 werkbare mannen naar Cuba en 166 naar Venezuela, totaal 866, van een bevolking, waarvan de mannelijke bevolking, groot en klein, 3170 bedraagt. Laat ik het aantal mannen tusschen 20 en 50 jaar op 1600 stellen, dan is van Aruba de helft der werkbere mannen naar elders vertrokken. En dat noemt de Memorie van Antwoord niet onrustbarend! En hoevelen van die personen komen dan nog terug met malaria en geslachtsziekten, welke zij onder hun gezinnen verspreiden.

Zij gaan naar Cuba omdat de behandeling daar humaan is, het werk niet al te zwaar en het loon uiterst verleidelijk. Zij krijgen daar loonen van 2, bijna 2,5 dollars. Men stelle daartegenover eens de loonen, straks door mij genoemd, die de Regeering wil opdringen aan de Surinaamsche werklieden bij de Amerikaansche Bauxit-company, loonen van 80 cent, of 32 dollarcenten, dus één zevende van het loon op Cuba. Wanneer dat loon op Cuba, de behandeling aldaar en de wijze waarop het werk verricht wordt, in Suriname bekend worden, zal dan niet een stroom van emigranten Suriname verlaten, dat toch zulke groote behoefte heeft aan arbeiders?

Zooals bij elke werving bedriegen de ronselaars, die een premie krijgen voor elken man dien zij aanbrengen, de bevolking. Men heeft bij de Verordening van 1883 zulks strafbaar gesteld, maar het blijkt dat óf wel aan de verordening niet voldoende de hand gehouden wordt óf de bepalingen dienen te worden herzien en aangevuld. Vooral moeten maatregelen genomen worden dat de Curaçaonaars, die licht van zeden zijn, wanneer zij in den vreemde voor hun wijze van doen veel geld verdienen, een gedeelte terugzenden voor vrouw en kinderen, die in de kolonie achterblijven. Daar wij zelf toestemming moeten geven voor de gesloten contracten, zou men in die contracten kunnen doen opnemen de bepaling, dat de werkgevers op Cuba — en zij zullen het wel willen doen — een deel van het loon moeten inhouden voor de vrouwen en kinderen in Curaçao, zooals dat hier met de penningen voor verschillende verzekeringen ook wel geschiedt.

De veiligheid van het vervoer dier arbeiders, die helaas wel genoodzaakt zijn uit die Nederlandsche kolonie te trachten elders een stukje brood te verdienen, liet vroeger alles te wenschen over. Schoeners, half zeewaardig, waarop geen contrôle werd gehouden, werden zóó overvuld afgezonden, dat de menschen soms met hun beenen over boord hingen, en dat op die woelige Caraïbenzee. In het Voorloopig Verslag is op een ander gewezen.

Ook zal men — het is de plicht van elke Regeering in dezen tijd —, wil men het vertrek van de bevolking uit het land behoorlijk tegengaan, moeten zorgen voor sociale wetgeving, voor regeling van den arbeidsduur, kinderarbeid, minimum-loon, boeten, gedwongen winkelnering, terwijl sociale verzekeringen van verschillenden aard zullen moeten worden onder de oogen gezien. Nu kan men de kolonie wel klein noemen, maar evengoed als bijv. elke stad in ons land die een 50 à 60.000 inwoners telt (Curaçao heeft 57.600 inwoners) zich verplicht acht dergelijke maatregelen te nemen, is ook die kleinheid van de kolonie geen reden om er geen werk van te maken. Integendeel, zij heeft het voordeel dat de contrôle gemakkelijk wordt en de uitgaven geringer, voor dergelijke hervormingen benoodigd. Door het lot van de arbeiders te verbeteren, hun levensstandaard te verhoogen, zal men wellicht dien treurigen exodus, die nu plaats heeft, kunnen beperken.

Wat het staatsbestuur betreft, heb ik daar vorige malen al op gewezen en zal het niet herhalen, maar de samenstelling van den Kolonialen Raad is allerbedroevendst. Het huidige stelsel van aanvulling is verouderd; ik heb met genoegen gezien dat ook deze Minister, evenals zijn voorganger, het daarmee eens is. Ik zal dit dus verder ter zijde laten. Toch moet ik op een andere onbillijkheid wijzen in de huidige samenstelling. Wij leven in een tijd van evenredige vertegenwoordiging, en hoe gaat het nu op het oogenblik met den Kolonialen Raad van

Curaçao? Daarin hebben de zitting 6 Protestanten, 5 Israëlieten en 3 Roomsch Katholieken. Wanneer men die cijfers in procenten omzet, blijkt dat van de 100 leden er 46 Protestanten, 39 Israëlieten en 15 Roomsch-Katholieken zijn. Stelt men daartegenover de procentages van de inwoners, dan krijgt men resp. $4^4|_5$, $1^3|_5$ en 93,4 pct. Daar slechts 15 pct. Katholieken in den Kolonialen Raad vertegenwoordigd zijn, is dat dus 1|6 van wat hen rechtens toekomt. Ik hoop dan ook, dat, daar de Minister zelf een dergelijke samenstelling onbillijk acht, nu niet langer zal worden gewacht met daar verbetering in aan te brengen, en vooral dat men ons niet met een kluitje in het riet zal sturen — het zoogenaamde „kir" van een der vorige Ministers — door te verwijzen naar de algemeene herziening van het Regeeringsreglement. „Wir kennen unsere Papenheimer": dan kunnen wij wachten ad kalendas Graecas. *(Wordt vervolgd.)*

## Kabelnieuws.

De Duitsche Vulcaan is nog verre van rustig. Wel schijnt in Berlijn de kalmte weergekeerd. Althans de straatgevechten hebben daar een eind genomen.

Doch in de politiek is men ook dáár het nog bij lange na niet eens geworden.

Den eenen dag heet het, dat de Nationale Vergadering den 25 Maart zou bijeen komen.

Een later bericht meldt weer, dat deze voor onbepaalden tijd is uitgesteld. Een vaste Regeering is er nog evenmin gevormd.

Eerst zou een uitsluitende Socialistisch Ministerie gevormd worden. Later wordt een lijst van Ministers gepubliceerd, waarin twee Centrumsleden voorkomen.

Weer later werd er gekabeld, dat dit Ministerie weer zijn ontslag heeft ingediend. De meeste leden van het kortstondig monarchistisch bewind schijnen in hechtenis genomen. Alleen van den ex Generaal President VON KAPP weet niemand te zeggen, waar die eigenlijk heen gestoven is.

Buiten Berlijn is de burgeroorlog nog niet uitgevochten. In Spandau, dus nog vrij dicht in de buurt van de hoofdstad, woedde de strijd zoo hevig dat er 40 dooden en 75 gewonden vielen. De regeeringstroepen slaagden er in zich van Leipzig meester te maken, maar de Universiteitsstad Halle had een formeel bombardement te doorstaan daar kregen de spartacisten de overhand. In Gotha en Erfurth bleef na verwoeden strijd de Spartacuspartij overwinnaar, waarbij zij in Gotha meer dan 1000 dooden verloor. In Kiel leed deze partij de nederlaag.

Het is ernstigst de toestand nog in Westphalen en het Ruhrgebied, dat een deel vormt van de neutralen zône over den Rijn of daaraan onmiddelijk grenst. Dit geheele gebied met de sterk bevolkte industriesteden Dusseldorf, Elberfeld, Duisburg, Barmen, Essen enz is geheel in de macht der communisten (Bolschewiski).

De Belgische troepen, die de streken tusschen de Nederlandsche grens en den Rijn bezet houden, zijn op het ergste voorbereid en krijgen versterking. Zij hebben tot aan Büderich boven Duisburg alle bruggen over den Rijn met hun kanonnen bezet, om te zorgen dat de opstandelingen niet naar dit gebied den strijd kunnen over brengen. In geheel Westphalen heerscht onder de mijnwerkers zulk een vijandige geest tegen de *Reichswehr*, (de troepen der Regeering,) dat zij zich eerder door de Fransche en Belgischen troepen zullen laten ontwapenen, dan zich aan de Reichswehr over te geven. Alvorens het zóóver zou komen, zouden zij van plan zijn eerst alle fabrieken en bruggen op te blazen.

De Duitsche Regeering heeft aan Parijs aangevraagd haar troepen in het Ruhrgebied met 60.000 man te mogen versterken om den opstand te onderdrukken. Doch in Parijs krijgt men de nachtmerrie van een versterkt Duitsch leger zóó dicht bij de grenzen en vreest men nog altijd een hervatting der vijandelijkheden tegen Frankrijk. En intusschen wordt de toestand voor de revolutionairen steeds gunstiger. In Duisburg werden zelfs de bankgebouwen bezet en de deposito's in beslag genomen. Alles sluit zich in het Ruhrgebied bij het Roode Leger aan.

De laatste berichten melden dat de Duitsche Regeering in onderhandeling is met de opstandelingen en hun buitensporige concessies gedaan heeft, waarbij hun zelfs de vorming van een eigen leger werd toegestaan en de geheele ontwapening der regeeringstroepen en socialisatie der kolenmijnen werd afgedwongen. Op die wijze zal ook Frankrijk wel spoedig den terugslag ondervinden. Van de betaling der oorlogsschatting zal voorloopig wel niet veel terecht komen. Inmiddels blijft het vuur van den burgeroorlog voortsmeulen, De vulkaan in Duitschland is nog niet uitgedoofd.

—De Regeering in Frankrijk heeft zich door de ultra-radicale partij geen vrees laten aanjagen. De Heer DOULCET is benoemd tot gevolmachtigd Minister bij het Vaticaan, om de relaties tusschen Frankrijk en den H. Stoel meer aan te knoopen. De Heer DOULCET heeft zijn geloofsbrieven reeds aangeboden en is door Kardinaal GASPARRE, den Staatssecretaris ontvangen, en heeft ook zijn bezoek afgelegd bij het Corps diplomatique, dat de buitenlandsche Regeeringen bij het Vaticaan vertegenwoordigt.

— Een vertraagd bericht van 23 Maart uit den Haag maakt melding, dat dáár in het Parlement een koninklijk Besluit werd voorgelezen, waarbij het eiland Wieringen aan den ex-Kroonprins van Duitschland in huur wordt gegeven, om er voor goed zijn residentie te vertigen.

Reeds sedert zijn vlucht na de nederlaag van het Duitsche leger is de Kroonprins reeds daar geinterneerd.

Het eiland ligt in de Zuiderzee, is 25 K. $M^2$. groot (dus iets grooter dan St Eustatius), er zijn 5 dorpen en het heeft ruim 3000 inwoners.

# Berichten uit de Kolonie.

## Welkom.

Donderdagmorgen is met de *Caracas* de Hoog Eerw. Pater M. LUYCKX, de nieuwe Vicaris der Paters Dominicanen in deze Missie, van Porto Rico in onze kolonie aangekomen.

## Phosphaat van Santa Barbara.

Het Nederlansche stoomschip *Rossum* groot netto 2305 $M^3$, gezagvoerde *W. Zalomons*, komende van Oran is den 8sten Maart jli te New-Port aangekomen, heeft aldaar eene ladig phosphorzure kalk van 1 808.480 KG. ingenomen, en is den 19den dezer met bestemming naar Rotterdam vertrokken.

## Zweedsche Stoomvaartlijn.

Blijkens een door het Venezolaansche Departement van Buitenlandsche Zaken ontvangen bericht, voorkomende in *El Universal* van 10 Maart jl., heeft de te Landskrona gevestigde stoombootreederij *Hugo Persson & Co.* het voornemen eerlang een geregelden stoomvaartdienst, hoofdzakelijk voor het goederenverkeer op La Guaira en Porto Cabello in te stellen.

De Zweedsche Reederij is voornemens aanvankelijk één boot per maand naar Venezuela en Colombia te doen vertrekken, terwijl op de uit- en thuisreis tevens de havens van Curaçao en Trinidad zullen worden aangedaan. *Cur. Ct.*

## Voetbal-wedstrijd.

A. s. Maandag zal er door de beide voetbalclubs *Sarto* en *Jong-Holland I* een wedstrijd gehouden worden op het terrein van *Mundo Nobo.* Aanvang 4½ uur.

## Hoedenstroo.

De Directeur van de Hoedenschool op Pietermaai is er in geslaagd een partij hoedenstroo van zeer fijne kwaliteit te verkrijgen uit Guayaquil (Ecuador). Het wordt in drie verschillende kwaliteiten verkocht à f 2.50, f 1.75, en f 1.25 per KG.

Daar de prijs zeer hoog is, wordt het uitsluitend verkocht aan de vlechtsters van zeer fijne hoeden.

## K. W. I. M.

Volgens een bericht, door *de Surinamer* medegedeeld zou de Koninklijk West-Indische Maildienst Maatschappij niet van plan zijn haar contract met de Nederl. Regeering te vernieuwen, krachtens hetwelk zij de mail en de passagiers tusschen Nederland en Suriname vervoeren moet. Het thans geldende contract loopt af over een paar maanden.

## Een nieuwe Stoomvaartlijn.

Er schijnt een machtige trust gevormd van Amerikaansche stoomvaartlijnen, die op de West-Indiën varen. Deze trust heet de: *Atlantic Gulf & West-Indies Steamship Lines.* Deze omvat nu reeds de volgende scheepvaartlijnen:

*Clyde Steamschip, Mallory Steamship Company, N. Y. & Cuba Mail Steamship Company, (Ward Line). N. Y. & Porto-Rico Steamship Company.*

Met de *Clyde Steamship Co* is in den laatsten tijd ook gecombineerd de *Raporel Line,* die sedert kort een dienst geopend heeft op Suriname. Deze lijn doet de volgende havens aan New York, Barbados, Demerara, Cayenne, St Laurent, Paramaribo.

## Nederlandsche belangen in de Amerikaansche Middelzee.

„Antwoord van de heeren VAN KARNEBEEK Minister van Buitenlandsche Zaken, en de GRAAFF, Min. van Kolonie, op de vragen van den heer VAN KOL van 6 December aan den Minister van Koloniën, in zake behartiging der economische, handels- en scheepvaartbelangen van Nederland en zijne koloniën in en om de landen der Amerikaansche Middelzee.

Ter beantwoording van de overeenkomstig art. 52 bis van het Reglement van Orde der Eerste Kamer bij u hoogedelgestrenge ingediende en bij uw schrijven van 6 December 1919 aan den den Minister van Koloniën toegezonden vragen van het lid der Kamer den heer H. H. van Kol, hebben de ondergeteekenden de eer het navolgende te doen dienen:

Reeds in den loop van 1917 hebben de toenmalige Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën overleg gepleegd ten aanzien van de beantwoording van de vraag, op welke wijze handel en scheepvaart tusschen Nederland en de Nederland-West-Indische koloniën zouden kunnen worden bevorderd en aan de belangen van den kolonialen handel steun zou zijn te verleenen.

Tot uitzending naar West-Indië van een ervaren consulair ambtenaar, ten einde ter plaatse het onderwerp, alsook eenige meer naar voren tredende vraagstukken van politiek-economischen aard, met betrekking tot de Nederlandsche Bovenwindsche eilanden in studie te nemen., werd overeenstemming verkregen. De oorlogstoestand en de stremming van het verkeer, die daarvan het gevolg was, hebben echter stoornis veroorzaakt in den consulairen dienst en belemmerend gewerkt. op de uitvoering van die plannen.

Eerlang zal, naar dezerzijds gehoopt wordt, de voorgenomen uitzending kunnen plaats vinden. De door evenbedoelden consulairen ambtenaar in te dienen rapporten zullen den grondslag vormen voor de overweging van eventueel verder van regeeringswege te nemen maatregelen van bijzonderen aard."

## Oud-bekenden.

Woensdag morgen is den Heer M. MENKMAN, die reeds vroeger hier aan het hoofd stond van de *Curaçaosche Handels-Mij* met het *SS Stuyvesant* in de kolonie aangekomen.

De Heer MENKMAN komt in de plaats van den Heer A. A. BOOM als agent van de K. W. I. M. alhier.

— Naar het *Boletin Comercial* bericht is de Heer J. SCHEUERMAN, vroeger als onderwijzer verbonden aan de Hendrikschool alhier, sedert een paar jaar in New-York werkzaam op het Nederlandsch Consulaat, thans in vasten dienst als secretaris van dat Consulaat aangesteld

— *Het Kol. Weekblad* bericht dat de Eerw. Heer W. VAN DEN BRINK. Predikant met verlof der Protestantsche Gemeente, alhier in Mei a. s. eervol ontslag uit den dienst der kolonie zal aanvragen.

## Stakingsrelletjes in Suriname.

Tijdens de staking van de sjouwers van de K. W. I. M. kwam het na aankomst van de boot *Aurora* op 3 Maart tot een ruzie tusschen een Curaçaoschen en een Surinaamschen sjouwer, die tot een algemeene vechtpartij en daden van geweld van de zijde der stakers tegen den agent en den ladingmeester der K. W. I M. oversloeg, en waarbij de agent onder bedreigingen geforceerd werd hun eischen in te willigen. De politie werd overweldigd. De troepen van het garnizoen moesten de orde herstellen. Verschillende personen o. a. de Curaçaonaar, die mede aanleiding tot den twist geweest was, werden, hoewel niet ernstig, gewond in het Militair Hospitaal opgenomen.

## Een kranig stuk.

De vorige week Zaterdag middag kort vóór 12 uur kwam voor onze haven de nieuwe sleepboot *Ajax* van de *Cur. Petr. Mij*, dezelfde die onlangs ook de baggermachine naar Aruba bracht. De Ajax had behalve de tankboot *Willemstad* geladen met ruw olie, nog bovendien de stoomboot *Carisco* op sleeptouw. Deze boot onlangs in het dok van Puerto-Cabello pas hersteld, had in Maracaibo, terwijl zij bijna geheel met suiker was geladen, een lek gekregen, en was kort daarop gezonken, waarbij nagenoeg de geheele lading verloren ging. Naar het schijnt, waren bij dit ongeval ook de machines bedorven, althans de *Carisco* had geen stoom op. Het is zeker een kranig stuk werk geweest, bij de woelige zee en de felle Noord-Oostenwind van de vorige week die twee booten tegelijk van Maracaibo hier binnen te brengen. Het insleepen van de *Carisco* binnen de haven ging met veel moeite gepaard. Onze loodsboot alléén was er niet toe in staat. Ook de *Pocahontas* moest er bij te pas komen. En ook toen ging het nog niet van een leien dakje.



## Officieële Berichten.

De districtmeester van het 4e district op Bonaire L. F. S. van der Dijs is in activiteit hersteld.

Aan Mej. A. W. Hellmund, onderwijzeres 4e klasse aan de openbare school te Kralendijk op Bonaire, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend; en Mej. A. J. C. Jarman, onderwijzeres 3e klasse aan de Wilhelminaschool alhier is gedurende het verlof van Mej. Hellmund werkzaam gesteld aan de openbare school te Kralendijk.

Aan den boschwachter op Bonaire A. Martinus is tot herstel van gezondheid drie weken verlof verleend.

De tweede kommies tweede klasse alhier J. M. van der Veen is in activiteit hersteld.

Aan den seiner eerste klasse bij den post voor D. T. alhier J. W. P. Peiliker is om gewichtige redenen twee maanden verlof verleend.

Mej. Anie L. Simmons is tijdelijk werkzaam gesteld als kweekelinge aan de openbare school te Bottom op Saba.

## Vrachtdienst tusschen de West-Indische eilanden.

De *Royal Mail Steam Packet Co.* denkt een algemeene vrachtdienst te openen tusschen Jamaica, Cuba, de Noordelijke havens van Haiti en St Domingo, Porto Rico en de Virgin Eilanden, zoodra de Britische Admiraliteit haar schepen vrij laat, wat nog deze maand te verwachten is. Het doel dat men hiermede denkt te bereiken is lading bijeen te brengen op Jamaica, waarvan het met de booten, die nu de vaart onderhouden tusschen dat eiland en Engeland, vervoerd zal worden.

*Cur. Ct.*

# Movimiento Marítimo
## Di 24 te 31 di Maart.

### A drenta.

Dia 24
**Tupper** v a di Cartagena
**Nereida** g h di Pto Cabello
**Atlas** r h di Maracaibo
**Pto Cabello** l h di Maracaibo
**Brion** g v di Maracaibo

Dia 25
**Diana** v h di Maracaibo
**Atlantica** g v di La Guaira
**Clara** g c di Rio Hacha

Dia 26
**La Mano de Dios** g c di Aruba
**Merida** v a di Maracaibo
**Estelle** g h di Islanan p'ariba

Dia 27
**Stavangeren** v n di New York
**Ajax** r h di Maracaibo
**Willemstad** l v di Marrcaibo
**Carrisco** v a di Maracaibo
**Gacela** g h di Maracaibo
**Lelia** g h di Aruba
**Julia Ramona** g v di La Vela

Dia 28
**Philadelphia** v a di La Guaira
**Nickerie** v h di Amsterdam
**Maracaibo** v a di New York
**Grafila** g h di Guanta

Dia 29
**Manuel Calvo** v s di Pto Colombia
**Maria** g h di Bonaire
**Hjortnaer** v n di Norfolk
**Electra** g h di Maracaibo
**Graciosa** g v di Maracaibo

Dia 30
**Lelia** g h di Bonaire
**Tupper** v a di Pto Cabello
**Percy** v a di Rio Hacha

Dia 31
**Stuyvesant** v h di La Guaira
**Maracaibo** g v di Maracaibo
**Carlota** g h di Maracaibo

Dia 1 di April
**Ajax** r h di Pto Cabello
**Josefa Leonor** g v Pto Cabello
**Caracas** v a di New York
**Columbia** v a di La Guaira
**Merida** v a di La Guaira

Dia 2
**Irene** v s di Fuikbani
**Maracaibo** v a di Maracaibo

### A sali.

Dia 24
**Ansaldo S Georgio III** v i pa Europa
**Briarleaf** v i pa Tampico
**Stanley** g i pa Chapara

Dia 25
**Berenice** v h pa Pto Cabello
**Atlas** r h pa Maracaibo
**Pto Cabello** l h pa Maracaibo
**Maria** g h pa Maracaibo

Dia 26
**Tupper** v a pa Pto Cabello
**Hollandia** b h pa La Guaira
**Felicidad** g v pa Maracaibo
**Florence Stream** g i pa Barbados

Dia 27
**Maria Leoucita** g h pa Aruba
**Esperanza** g v pa Maracaibo
**Lelia** g h pa Bonaire

Dia 28
**Philadephia** v a pa New York
**Stavangeren** v n pa La Guaria
**Maracaibo** v a pa Maracaibo

Dia 29
**Ajax** r h pa Pto Cabello
**Willemstad** l v pa Pto Cabello
**Nereida** g h pa Pto Cabello
**Brion** g v pa Maracaibo

Dia 30
**Manuel Calvo** v s pa Pto Cabello
**Merida** v a pa La Guaira
**Diana** v h pa Maracaibo

Dia 31
**Nickerie** v h pa Haiti
**Estelle** g h pa Aruba
**Grafila** g h pa Guanta

Dia 1 di April
**Graciosa** g v pa Maracaibo
**Nickerie** v h pa Haiti
**Sirena** g h pa Maracaibo
**Lelia** g h pa Bonaire
**Merida** v a pa Maracaibo
**Tupper** v a pa New York

Dia 2
**Caracas** v a pa La Guaira
**Columbia** v a pa Pto Columbia
**Maracaibo** v a pa New York
**Irene** v s pa Suecia

# Residu en Aloe.

IV. (*Slot*)

Na deze lange inleiding komen wij tot de eigenlijke conclusie dezer artikelen, die na al het voorgaande weinig bewijs meer noodig heeft.

Wil men onze eilanden niet gaandeweg van alle boomgroei en houtgewas beroofd en tot nog grooter onvruchtbaarheid gedwongen zien, — wil men onze aloëcultuur en -industrie tot grooter bloei brengen en aanpassen aan de meer moderne eischen door techniek enz., daaraan gesteld, — dan moet het kookprocedé door middel van brandhout zoo spoedig mogelijk worden prijsgegeven.

Als remplaçant kan onder de huidige omstandigheden de steenkool daar niet meer voor in aanmerking komen.

In de jaren 1906-1908 zijn door den Heer J. J. Beaujon, destijds districtmeester van het 2e en 3e district op Curaçao, uitgebreide proeven genomen met het koken van aloë met behulp van steenkolen. Die proeven werden met een buitengewoon succès bekroond. Als resultaat kon worden vastgesteld, dat het stoken met steenkool nog *de helft goedkooper* uitviel dan met brandhout.

Eerlijkheidsbehalve moeten wij er bij voegen, dat die conclusie van het Rapport van den Heer Beaujon terstond bestreden werd door den Heer C. S. Gorsira J. P. Ezn.

Doch gelukkig behoeven wij in deze strijdvraag geen partij meer te kiezen, daar de tegenwoordige tijdsomstandigheden alle waarde aan de toenmalige conclusies ontnomen hebben.

De proeven werden genomen in den tijd, dat de steenkolen in onze haven nog tegen 14.50 gld. per ton konden geleverd worden. Tegenwoordig is die prijs tot het 5 à 6 dubbele gestegen, en het is niet waarschijnlijk, dat zij ooit weer tot de normale prijs van vroeger zullen dalen.

Maar al moeten wij dus de steenkolen misschien wel voor altijd van het program afschrijven, het valt niet te ontkennen, dat die proeven van den Heer J. J. Beaujon ook wel haar goede zijde gehad hebben.

Want al hebben die proeven de ultra-conservatieve aloëplanters van Aruba ook niet bewogen hun oude methode vaarwel te zeggen, het was eigenlijk meer gemakzucht, dat het hen zoo vasthoudend maakte. In ieder geval was het bewijs geleverd, dat het koken van aloë niet uitsluitend aan brandhout gebonden was en minstens even goed zoo niet beter op andere wijze kon geschieden.

En als 't waar is, — waaraan ook niet getwijfeld behoeft te worden— dat zooals de Heer J. J. Beaujon in bovengenoemd rapport zegt, dat steenkolen aanzienlijk meer warmte geven dan brandhout, zoodat daarbij dus ook meerdere kookpotten tegelijk op één vuur kunnen verwarmd worden, zooals zelfs op Aruba met brandhout plaats vindt, — dan maken wij met nog meer recht deze conclusie tot de onze, om ze op onze *derde* methode — het koken door middel van *residu* — toe te passen, omdat deze stookolie nog *6 maal méér warmte* produceert dan steenkolen.

De voordeelen van het koken van aloë met residu kunnen wij tot de volgende punten terugbrengen:

1°. Residu is, sinds de *Curaçaosche Petroleum Mij.* hier gevestigd is, in onuitputtelijke hoeveelheid steeds verkrijgbaar.

2°. Het transport geschiedt in gesloten vaten, die per bark of per kar gemakkelijk kunnen vervoerd en over kleine afstanden zelfs gerold kunnen worden.

3°. Gerekend de grootere warmteontwikkeling van residu, verwachten wij dat de kosten zeker niet die van het koken van brandhout zullen te boven gaan.

4°. Maakt het mogelijk alle verontreiniging van bladeren, houtvezels enz uit het aloësap verwijderd te houden.

5°. Maakt dat het kookprocès (door de grootere warmteproductie en de automatische toevoer van de brandstof) veel vlugger en gemakkelijker van stapel loopt dan bij de vroegere methode.

Hierover straks méér.

6°. Alléén met residu is de planter in staat aan alle eischen door de pharmacopoea, industrie en techniek gesteld, te voldoen, en dus ook betere prijzen voor het artikel te bedingen.

Doch hier staat tegenover,

1°. Dat de bestaande kookovens zullen moeten omgebouwd, of geheel nieuwe gemaakt van vuurvaste steenen. Dezelfde koperen kookketels van 50 tot 70 gallons (à 3.6 L) inhoud zullen natuurlijk kunnen blijven dienst doen.

2°. Dat een ijzeren reservoir of tank moet aangeschaft, vanwaar de nieuwe brandstof door een buis naar het apparaat in den oven loopt.

Dit toestel is niets anders dan een *exhauster* of fijne gieter, waarin de toevoerbuis uitmondt, en die door zijn sterk ventileerende kracht de vloeistof als een fijne stofregen naar alle kanten in den oven rondslingert. Is die olie eenmaal ontvlamd, dan wordt die stofregen als een geweldige regen van vonken en vuurspikkels, die zich overal door den oven verspreidt en de potten geleidelijk en gelijkmatig tot elken willekeurigen warmtegraad verhit. Alles gaat automatisch in zijn werk. De stoker heeft geen ander werk te doen dan de warmtegraad te regelen en te controleeren door den kraan van den exhauster meer te openen of te sluiten en meer of minder lucht in te voeren.

Het is niet onwaarschijnlijk dat hier of daar in Amerika in een of andere industrie een dergelijk toestel reeds in werking is.

In plaats van evenwel tijd te verliezen met daarnaar een onderzoek in te stellen, zouden wij het verreweg verkieslijker vinden zich direct tot den Heer R. H. van Kool van het *Technisch Handelsbureau* te Bussum in Holland te wenden, die reeds een dergelijk apparaat heeft uitgevonden, dat met zeer veel succès tot het warmstoken der bakkersovens gebruikt wordt.

Met of zonder wijziging zou dat apparaat op het aloëkoken kunnen worden aangepast.

***

Wij zijn echter niet zoo naief te gelooven, dat deze artikelen alléén voldoende zijn, om de aloëindustrie in onze kolonie in nieuwe banen te leiden. Wanneer alles aan de aloëplanters wordt overgelaten, zullen zij zeker in hun oud-conservatisme volharden. Het *technisch* of *finantieel* kunnen of beiden tegelijk ontbreekt bij de meesten, om den goeden wil in actie te brengen.

Daar moet eerst een krachtige stoot gegeven worden. Een sterkere macht moet ingrijpen.

En daarom zouden wij zoo gaarne zien, dat de eerste proeven in die richting genomen werden door het Gouvernement zelf, hetgeen bij slot van rekening toch voordeeliger uitkomt dan wanneer later eventueel subsidie zou moeten gegeven worden om die cultuur en industrie op de been te houden.

De directie van de C. P. M. zou hierbij zoowel theoretisch kunnen voorlichten als practisch een handje helpen door de residu voor deze proeven *gratis* ter beschikking te stellen.

Wanneer deze proeven met zorg genomen, een gunstigen uitslag mochten hebben, moeten alle pogingen in het werk gesteld om deze nieuwe methode ook onder de aloëplanters ingeburgerd te krijgen.

Dit kan heel gemakkelijk geschieden, wanneer bij wijze aan premie

1°. Het Gouvernement ten bate van de eerste vijf planters, die het nieuwe kookapparaat aanschaffen, een zeker percentage van de onkosten voor eigen rekening neemt.

2°. Van den kant der C. P. M. de toezegging wordt gedaan, dat aan dezelfde 5 eerste planters b. v. de vijf eerste vaten residu worden cadeau gedaan.

Want voor de C. P. M. zal het toch wel van eenig belang zijn, dat zij ook in de eigen kolonie alvast de aloëplanters onder de geregelde afnemers van haar product gewonnen heeft.

Ook voor het Gouvernement zelf en speciaal voor Aruba is dit een zaak van groot gewicht, daar de aloë daar tegenwoordig nagenoeg het eenige en zeker het meest belangrijke exportartikel is.

Ook op Curaçao en Bonaire breidt zich de aloëcultuur voortdurend uit.

Van Aruba werd uitgevoerd aan aloe:

| *In* | *hoeveelheid* | *waarde* |
|---|---|---|
| 1910 | 396.499 KG | 112.377 gld. |
| 1911 | 395.922 „ | 94.893 „ |
| 1912 | 375.142 „ | 154.379 „ |
| 1913 | 418.475 „ | 144.102 „ |
| 1914 | 380.333 „ | 167.247 „ |
| 1915 | 346.072 „ | 180.723 „ |
| 1916 | 627.998 „ | 260.647 „ |
| 1917 | 288.280 „ | 100.472 „ |
| 1918 | 702.933 „ | 254.034 „ |
| 1919 | 550.124 „ | 180.936 „ |

De sterk uiteenloopende verschillen in den uitvoer zijn niet altijd te wijten aan ruimen of slechten oogst, omdat bij lage prijzen dikwijls op Aruba een deel van het product wordt achtergehouden om een betere markt af te wachten.

De waarde van den export van aloë in de laatste jaren, bedroeg voor Bonaire ongeveer 25.000 fl., voor Curaçao niet meer dan ± 2.000 fl. doch steeg in het vorig jaar tot 12.016 gld.

## Officieele Berichten.

*(Van de vorige week.)*

Aan den loods en havenmeester op Aruba R. J. Beaujon is veertien dagen naar Curaçao verlof verleend.

Aan den telegrambesteller op Aruba C. Kock is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend en W. de Cuba is als zoodanig benoemd.

Aan den agent van politie tweede klasse op Aruba P. P. Catarina is veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

Aan den adjunct commies-teekenaar bij het Departement van Openbare Werken alhier A. J. C. Henriquez, thans met verlof te Havana is om gewichtige redenen drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den kommies entreposeur alhier G. S. Ponne Sz. is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den schrijver op het kantoor van den Inspecteur van het onderwijs alhier A. Durand is op zijn verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend.

Mej. A. E. de Haseth is tijdelijk benoemd tot schrijfster op dat kantoor.

Aan den tijdelijken tweeden beambte ter Administratie van financiën alhier P. B. Gorsira JBz. is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

## GEBOREN

Stella Machteld

DOCHTER VAN

Quintus Leopold Rigaud

EN

Jeannette Carolina Peiliker.

Saba, 8 Februari 1920. 3—3



## Curiosidades de la Guerra.

La Guerra Europea ha sacado à la luz de una manera positiva el valor del aceite de hígado de bacalao como un elemento nutritivo productor de fuerzas y resistencia. Cuando escaseaban alimentos y medicinas en Alemania, esta potencia mandó à Noruega agentes para acaparar la produccion total de aquel aceite. Convencida Inglaterra de lo valioso de este elemento de substancia que su enemigo tan cautelosamente aprovechaba, el año siguiente mandó sus agentes á Noruega y contrató á precio fabulosos todo el abaste para uso de las tropas Aliadas. Ese es un verdadero tributo al gran valor de aquel precioso aceite y motivo porqué hubo que pagar precios fabulosos por el para continuar elaborando lo Emulsión ed Scott, para que no faltara este medicamento, tan indispensable en estos paises donde dependen de ella millares de organismos debilitados. La casa de la Emulsión de Scott no reparó en gastos para asegurarse sus abastos del Aceite di Hígado de Bacalao y ademas de tener hechas sus contratas anticipadas para refinería de Noruega, mandó compradores recorriendo las pesquerías i recogiendo nuevos abatos sin considerar el costo. Gracias á lo cual no faltará aquella famosa medicina en nuestra pais. 3